

Jednomyślność przeszła bez echa

Wobec dramatycznych wydarzeń, które na początku roku zdominowały opinię publiczną nie zwrócono uwagi, że 1 stycznia weszła w życie istotna z punktu widzenia jednostek samorządu terytorialnego zmiana ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (w tym o: samorządzie gminnym, samorządzie powiatowym, samorządzie województwa, regionalnych izbach obrachunkowych i zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) – Dz. U. poz. 2500. 14 grudnia 2018 r. Sejm uchwalił ustawę jednomyślnie, co właściwie się nie zdarza, 421 głosami – bez głosów przeciwnych i wstrzymujących.

Nowelizacja umożliwi samorządom bardziej elastyczne, operacyjne zarządzanie budżetem, w tym restrukturyzację zadłużenia. Pozwala ona na wcześniejszą spłatę długu w przypadku, gdy samorzady posiadają wolne środki w danym roku, także inne środki o charakterze bezzwrotnym (np. środki pochodzące z prywatyzacji) oraz przez zaciągnięcie nowego długu o niższych kosztach obsługi.

Wcześniejsza spłata zadłużenia pozwoli zracjonalizować gospodarkę finansową samorządów oraz zmniejszyć dług publiczny i koszty jego obsługi. Oczekiwanym efektem nowelizacji jest uwolnienie w kolejnych latach środków finansowych, które będą mogły zostać przeznaczone m.in. na inwestycje samorządowe.

Nowe rozwiązania umożliwiają organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego dokonywanie zmian w budżecie i wieloletniej prognozie finansowej jednostki w związku z realizacją projektów finansowanych z udziałem środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu dla każdego roku objętego prognozą, co dotychczas należało do wyłącznej kompetencji organu stanowiącego.

Zmiana wprowadza wzmocnienie mechanizmów prawnych służących bezpieczeństwu finansowemu samorządów. Ich poziom zadłużenia będzie ściślej kontrolowany, w tym zwłaszcza korzystanie z niestandardowych instrumentów finansowych. Przy wyliczaniu indywidualnego wskaźnika zadłużenia będą brane pod uwagę też te zobowiązania, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu. Ich zaciąganie będzie wymagało uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej dotyczącej możliwości spłaty zadłużenia.

Takie rozwiązanie będzie przeciwdziałać nadmiernemu zadłużaniu się samorządów oraz uniemożliwi obchodzenie limitu spłaty zadłużenia, co jest bardzo ważne, chociażby w kontekście zlikwidowanej gminy Ostrowice.

Tadeusz Wrona